

Redacția
și
Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124

Anunțurile se primesc după tarife.

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

R O M Ă N E S C

Abonament:

Pe un an Lei 160.—
Pe 1/2 an „ 80.—
Pe 1/4 an „ 40.—

Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320.—
Pe 1/2 an „ 160.—
Pe 1/4 an „ 80.—

Pentru America
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

In jurul alegerii dela Dej

În ziarul „Patria” cu data de Vineri 19 Decembrie s'a publicat scrisoarea a 4 fruntași liberali eșiți din cadrele partidului național-liberal.

Această scrisoare este adresată dlui Ion I. C. Brătianu și ține să facă cunoscută în mod public situația partidului liberal în județul Solnoc-Dobâca.

După cum reiese din scrisoare, situația partidului liberal în numitul județ, este dintre cele mai triste. Bărbații cari adresează această scrisoare, oameni cu un real capital moral, și-au dat seama de timpuriu de putregaiul organizației liberale în jud. Solnoc-Dobâca.

Căci acest „povârniș moral” i-a îndemnat, să se adreseze încă din 10 Iulie a. c. dlui ministru Tătărescu, deoarece erau și sunt în organizația partidului liberal din jud. Solnoc-Dobâca oameni, ce au pregătit falimentul moral al acestui partid.

Și în fața situației de fapt a partidului acești patru bărbați ca fruntași, încă din 10 Iulie și-au luat libertatea de acțiune, față de disciplina ce le-o impunea cadrele partidului.

Între timp a intervenit zegeria dela Dej, care a demonstrat până la evidență slăbiciunea partidului liberal în acest cerc.

Cei 4 semnatari ai scrisorii de care ne ocupăm arată ilegalitatea, cu care a procedat partidul liberal, în toată golițiunea sa.

„Am fost martori oculari ai urbiei electorale deslănțuite în întreaga circumscripție și am asistat la derutul moral care a culminat cu dispariția dosarelor din două secții de votare”.

Din declarația de mai sus reiese clar și evident necinstea cu care s'a procedat la alegerea de zilele trecute.

Această alegere forțată a fost urmarea fatală a stării de putrefacție, în care zace partidul liberal în Ardeal.

Starea în care se află partidul liberal în județul Solnoc-Dobâca, este identică în toate cercurile din Ardeal.

În Ardeal, partidul liberal nu se întemează pe simpatia marilor mase populare. Se întemează numai pe aportul ce-l aduc câțiva, cari s'au erijat în conducători ai partidului liberal.

De aceea înregistrăm aceste fapte, pentru ca să se știe că actualul guvern nu este acela care are cu el și adeziunea marilor mase populare.

M. D.

Iluminatul la Cluj In atenția Primăriei

Continuarea unei situațiuni intolerabile la Uzina Electrică.

Deși în numărul trecut al ziarului nostru, ne-am ocupat cu starea deplorabilă, în care se află iluminatul la Cluj, totuși spre marea noastră durere și surprindere, această situație intolerabilă continuă.

Am arătat rândul trecut câte prejudicii aduce comerțului și industriei lipsa de curent electric în Capitala Ardealului.

Revenim asupra insistențelor noastre, de a se remedia această stare deplorabilă.

Căci tuturor ramurilor industriale li-se aduc pagube enorme, prin defecțiunea dela Uzina Electrică a orașului.

De aceea facem încă odată atență Primăria, ca să ia măsuri, pentru curmarea acestei situațiuni, ce nu mai poate dăinui. Căci această situație aduce prejudicii materiale și producătorilor și consumatorilor din acest oraș.

De aceea noi socotim că această stare trebuie înlăturată de urgență.

Școala normală de fete din Cluj în discuția parlamentului

În ședința dela 16 Decembrie, dl Sever Dan, răspunzând dlui ministru dr. C. Angelescu, spune între altele, că la școala normală de fete din Cluj s'a întâmplat un caz curios. Și anume: că o elevă reușită cea dintâiu la examen n'a fost totuși admisă.

Este în afară de orice îndoială că o comisiune profesorală nu putea face o astfel de nedreptate. Și apoi de ce d. Sever Dan nu și-a precizat afirmațiunea sa, comunicând numele elevei?

Această afirmațiune pripită are, însă, urmări incalculabile. Strecoară în sufletele părinților elevelor neîncredere în corpul profesoral dela școala normală. Și, noi Clujenii, ne-am obisnuit a considera acest corp profesoral în afară de orice discuție când este vorba de îndeplinirea datoriei sale. Cu atât mai mult că școala normală de fete din Cluj are în fruntea sa o activă directoare, care înțelege în toată plenitudinea lor realitățile pedagogice.

De aceea cel mai îndrituit de a scoate din discuția opiniei publice acest așezământ de cultură este d. Sever Dan, care are obligația să precizeze afirmațiunea făcută de D-sa.

Specula la Cinematografele din Cluj

Prețurile locurilor la cinematografele din Cluj sunt extreme de ridicate. Un student, un funcționar cu greu poate să ia parte la un spectacol de cinematograf.

Spre exemplu la cinema „Select” majoritatea locurilor sunt de fotoliu care costă 21 lei și mai mult.

Se mai adaugă și faptul că nu sunt diferite locuri de staluri cum ar trebui să fie.

Noi considerăm cinematograful ca nu ce necesar în educația modernă și deaceia preconizăm o cât mai mare estenire a locurilor în cinema.

Iar nu specula ce se operează astăzi pe spetele exploatatului public spectator.

Cazul dela școala de conducători tehnici din Cluj

La școala de conducători tehnici din Cluj s'a întâmplat un caz de o extremă gravitate. Din cauza neglijenței Direcțiunii acestei școli elevii nu pot pleca acasă de vacanță. Căci nu li s'au înmănat carnetele pe baza cărora să călătorească cu preț redus.

În fața revoltei elevilor și a insistenței de a nu părăsi internatul Directorul a adus poliția. Nu înțelegem aceste procedee și le înfierăm cu ultima energie.

Dăm mai jos conținutul plângerei elevilor dela școala de conducători, în întregime:

În ziua de 18 Dec. ni-s'a afișat de către dl Director Strugariu, că vacanța Crăciunului, se începe la 19 Dec. orele 6 seara, și cu data aceasta toți elevii din internatul școlii sunt obligați a părăsi internatul.

În ziua de 19 Dec. 1924 d. m. la 5 ore s'a dus o delegație dintre băieți la Direcțiune spre a cere carnetele de identitate.

Nu ni s'au dat, cu scuza că nu au sosit încă dela Minister și ni-s'a spus ca să plecăm cu bilete întregi. Carnetele, pe care ar fi trebuit să le avem încă dela începutul anului, s'au trimis la Minister cu câteva zile înainte de crăciun. Spunând băieții că n'au parale pentru bilete întregi, au fost dați afară dela Direcțiune de către Directorul Strugariu. Atunci elevii, din cauza aceasta, și multe altele au declarat grevă, iar la declararea aceasta Directorul a telefonat după poliție, care a sosit imediat. Doi agenți, un comisar și 3 patruli. Directorul a voit ca băieții să fie arestați și a recomandat 3 băieți ca să-i aresteze. Însă băieții spunând cauzele comisariului, i-ea dat libertatea, dându-le dreptul.

Procedura Civilă.

În curând va apare „Procedura Civilă Ardeleană” de Dr. Tudor Moisil în editura Anca. Această carte constituie un eveniment marcant pentru toată lumea juriștilor din țară.

Tratatulele dela Cetatea-Albă

Tratatulele ce au urmat între o comisiune română și una rusă au luat sfârșit.

Comisiunea română s'a prezentat în frunte cu dl gen. Iovanovici iar comisiunea rusă foarte numeroasă a fost astfel constituită:

Președinte Leonid Jakowski, șeful siguranței din Odessa. Membrii au fost: Serghi Coziana delegatul comisariatului de externe, Vladimir Cornewski procuror la Trib. din Odessa, Iliu Indiu secretar, grefier la Trib. din Odessa și Arcadie Mihalis, translator.

Ce s'a discutat.

În cursul tratatulelor dela Cetatea Albă s'au discutat următoarele chestiuni:

1) Navigația pe Nistru; 2) Paza ostrovelor de pe Nistru; 3) Trecerea refugiaților; 4) Evitarea incursiunilor.

În legătură cu chestiunile discutate s'a luat și hotărârea că Basarabeni să poată pescui în apele Nistrului. Iar ostroavele cultivabile să fie păzite de către comisiunea mixtă.

În ce privește chestiunea refugiaților comisia mixtă a redactat propuneri cari au fost înmănate reciproc guvernelor rus și român.

După terminarea tratatulelor dl gen. Iovanovici a făcut un amănunțit raport asupra felului cum au decurs discuțiunile dlui Duca, ministru de externe. Deasemenea șeful delegației române a raportat și dlui gen. Lupescu chestiuni privitoare la incidentele dela Nistru.

Românii la Viena

Societatea „România Jună” din Viena, formându-și comitetul pe anul 1924/25 în frunte cu d. Vlad, student la politehnică a început munca printr'o șezătoare culturală, care a avut loc într'o sală a fostului palat imperial.

Dl profesor din București Constantin Nedelcu fiind în trecere din Copenhaga a făcut o luminoasă expunere privitor la impresiunile cu care se întoarce din Danemarca.

Le această sărbătoare a societății „România Jună” a luat parte toată intelectualitatea română aflătoare la Viena, în frunte cu d. Mitilineu ministru României la Viena.

D. Vlad în cuvinte calde mulțumește distinsei asistențe și dlui Nedelcu pentru frumoasa conferință ținută.

În aceeaș seară Români au mai înregistrat și un mare succes artistic prin marele tenor Grozăvescu, care a cântat la Opera fostă Imperială rolul lui Vasco de Gama din „Africana”

— A apărut în editura librăriei Alex. Anca Cluj, o foarte interesantă broșură care va fi de un interes vital pentru toată lumea dornică de a salva poporul nostru dela cea mai periculoasă boală beția. Cărticica este intitulată „Vezi ce face beutura dracului”? De vânzare la librăria A. Anca Cluj.

In atenția preoției gr.-cat. și ort. din Cluj

Intrăm în sărbători. Și de aceste sărbători se leagă foarte multe tradiții creștinești la cari noi ca buni creștini ținem foarte mult.

De aceea facem din timp atenți pe d-nii preoți ortodocși și gr. catolici ca din timp să-și întocmească lista credincioșilor lor din Cluj pentruca de Bobotează să fie botezați după datină toți drept credincioșii în Dzeu.

Noua operă în un act a dlui N. Bretan

Di Nicoiaie Bretan plictisit de a aștepta zadarnic reluarea operei sale „Lucașul” jucată la 1921 (Februarie) la opera română și cea maghiară surprinde publicul cu o nouă creație a talentului său musical. Marți în 23 Decembrie apare la pupitrul teatrului maghiar din Cluj ca dirigentul noii sale drame musicale în un act „Revolta Omului de lut”. Piesa joacă pe la 1600 în atmosfera alchimistilor și făcătorilor de minuni. Musica e scrisă pe textul luat din drama simbolică alui I. Kaczér cu același nume, librelisată de componist. E un pandant al Lucașului lui Eminescu. Omul de lut un personajiu straniu creat de savantul Magistru dorește fericirea omenească, cerând Magistrului să-i prefacă sucurile lutului său în carne și oase să nu se îngroziască de el fața Magistrului, care zace bolnav fiindcă el „pământul” a înbrățișat-o dorindu-o. Lucașul esență superioară, iar Omul de lut esență inferioară omului ambii vreau să fie oameni. Musica e orientată, din ea exală parfumul irmoaselor seculare, povăța gliilor dospite de robota brațelor arse de soare, împodobită cu caracterul operelor universale simbolisând truda omului legat de gîte. Publicul românesc pregătește în seara de 23 Decembrie o manifestație de simpatie componistului.

Raiul femeilor

de: Pavel Roman farmacist.
(Continuare și fine.)

Căsătoria și Divorțul.

Când trupa bărbatului ei fu surprinsă în somn, înfrântă și risipită de Engiezi, ea cu dânsul își căutară refugiul în o pădure, unde prin o cădere nenorocasă femeia își frânse un picior. Nu era acolo nici urmă de ajutor. N'aveau nici de-ale hranei. Astfel Maung Gyl, numai pentru a-și salva soția să duse să se predea inamicului.

Scriitorul Filding, care în același timp a fost un înalt funcționar Anglo-indian în Birmania, povestește despre un caz când prin energia unei femei Birmane, lucrând în numele bărbatului ei, a fost mântuită o populație întregă de o bandă de hoți.

Să poate întreba cineva, dacă în acel raiu al femeilor, nu sunt și căsnicii nenorocite? Lucrul nu să poate nega, căci nu e nici o regulă fără de excepție, dar sunt foarte rare, și divorțuri se ivesc abia din când în când.

În principiu ori care dintre soți poate cere divorțul, fără să fie nevoit să dea multe motive; ajunge să învoace nepotrivirea de caractere. Rarele divorțuri ce se ivesc, nu produc nici odată scandal, și nu cer formalități complicate. Te prezinți la consiliul seniorilor, aceștia chibzuiesc despre împărțirea averii, și atribuirea copiilor — sentința e definitivă și divorțul pronunțat.

Cu toată ușurința și simplitatea cu adevărat americană cu care se pot desface căsătoriile în Birmania, totuși abia una la sută din căsătorii să desface cu acest chip, iar mai bine de o treime din cei divorțați să recăsătorească mai târziu dintre dânsii.

În cazuri de divorțuri să obișnuiește ca tatăl să ia cu el băieții, iar mama fetele. În realitate acest lucru se afirmă mai mult numai în teorie, deoarece după cum spun toți călătorii citați, nimeni nu-și aduce aminte de vre'un caz în care să fi divorțat soți binecuvântați cu progeneruri, ci toate cazurile de divorț să produc între soți fără copii.

Cu adevărat Birmania e adevăratul raiu al femeilor.

Arestarea avocatului Eugen Horváth

De două săptămâni de zile, parchetul local a început instrucția în afacere avocatului Eugen Horváth. Acest avocat este acuzat de falsuri în acte publice.

Instrucția făcută în această chestiune, scos la iveală vinovăția numitului avocat și parchetul local a dispus arestarea lui.

Deasemenea și baroul advocaților a pornit cercetare disciplinară contra lui Horváth.

Cazul acesta, va pasiona foarte mult opinia publică, cu atât mai mult, că în trecut au mai fost advocați cari au stat în fața justiției.

Publicațiune

Administrația Financiară aduce la cunoștința tuturor exploatatorilor localurilor de spectacole și distracție publică, care nu întrebunțează bilete de intrare, ca în conformitate cu legea respective sunt obligați ca până la 23 Dec. c. să facă declarațiuni scrise la aceasta Administrație notând:

1. Numele exploatatorului.
2. Felul spectacolului.
3. Strada și Nr. unde funcționează.
4. Dacă este local permanent sau temporal.

5. În ce clasă se află clasificat de către Comisii respective pentru impozitul pe consumațiuni aceasta pentru localurile din oraș, stațiuni balneare și climaterice care s'ar gsi clasificate.

6. Venitul net la care au fost impuse de către Comisiunile de recensământ și impozitul ce au a plăti pe anul 1924/1925 pe baza impunerilor făcute de numitele comisii.

Cei ce nu vor face declarațiuni în termen sunt în contravenție.

Teatrul Național.

Programul săptămânal:

Duminecă, 21 Decembrie: „Plicul”. Joi, 25 Decembrie prima zi de Crăciun se va relua: „Cinematograful”. Cu același distribuție care a făcut în trecelele stagiuni, răsănătorul succes al acestei comedii. Vor apare în principalele roluri: d-nii I. Stănescu-Papa, N. Neamțu Ortonel, D. Mihăilescu-Brăția, Al. Ghibeticor etc. și dnele Nat. Ștefănescu, M. Miriam etc. Vineri, 26 Decembrie (Matine) „Fioarea de lămâiță”. Sâmbătă 27 Decembrie: „Osoarea”. Duminecă 28 Decembrie (matine): „Un Erou”. Marți 30 Decembrie: Va avea loc premiera piesei „Năstrăvăniile divorțului”, comedie în trei acte de Bisson, care se repetă sub conducerea dlui I. Stănescu-Papa, cu d-nii N. Neamțu-Oitonel, Al. Ghibericor, C. Simionescu și dnele Nat. Ștefănescu, M. Miriam, Sylvia Ionescu-Hodoș etc.

Către Domnii Judecători, Advocați și studenți în drept

La Librăria A. ANCA Cluj se află de vânzare următoarele cărți juridice:

- Compendiu de drept Civil de Dr. Anca 135.—
- Compendiu de Carte funduară de Dr. Anca 60.—
- Procedura de concordat forțat de Dr. Anca 80.—
- Legea falimentului de Dr. Anca 80.—
- Legea de execuție de Dr. Bartha 75.—
- Vademecum rom. mag. de Dr. Köves 60.—
- Criza Valutară de Dr. Șerban 35.—
- Journal de termene Advocatiale 100.—

IN LUCRARE:

- Codul de Comerț cu adnotări și jurisprudență.
- Dicționar juridic
- Procedura Civilă de Dr. Moisil avocat în Cluj.

Informațiuni

— În cursul luni Ianuarie dl. Ministru al justiției va discuta cu directorii de ziare și reprezentanții asociațiilor presei noul proiect de lege pentru fixarea regimului presei conform constituției.

— Autoritățile publice vor lua vicanță Mari 23 l. c. până la 29.

— Joi seara în 18 Decembrie în sala Prefecturii a avut loc concertul dat de corul Episcopiei. Beneficiul a fost destinat pentru edificarea catedrei.

— În ziua de 26 Decembrie va avea loc în Comuna Avrig o producție teatrală urmată cu dans în folosul ridicării școlii normale „Gh. Lazăr”

— Comunistul Csety János care în congresul partidului maghiar a declarat că face cauză comună cu Maghiari a fost arestat.

A apărut în editura Librăriei Alexandru Anca Cluj și se află de vânzare următoarele Piese teatrale și Poezii cele mai bune pentru sărbări școlare și populare.

Teatre:

- * „A fost odată” (poporală 3 acte) de Nic. Țintariu — 20.—
- * „Doamna mea” (poporală 1 act) de Nic. Țintariu — 15.—
- * „Gara Lumii” (poporală în 3 acte) de Nic. Țintariu — 20.—
- * „Dușmanii” (poporală 3 acte) de Nic. Țintariu — 15.—
- * „Pentru patrie” (poporală 4 acte de Nic. Țintariu — 15.—
- * „Petitorii” comedie într'un act de Nic. Țintariu — 15.—
- * „Puiu Codralui” piesă haiducească 3 acte de Nic. Țintariu — 20.—
- * „Nevasta mea fie îngeri ca ea” (poporală 3 acte) de Nic. Țintariu — 15.—
- * „Infirmuratele” comedie în 3 acte de C. Dumitrescu-Delavaronă — 20.—
- * „Fiecare cu a lui” (comedie 3 acte) de A. Șerbănescu-Buzău — 20.—
- * „Oglinda fermecată” (lirică 4 acte) I. Jasinsky — 15.—
- * „Doine și Chiituri” adunate din gura poporului de „Siminic” — 15.—

Cărți școlare:

- * A. B. C-dar fonimic (pt. Șc. mag.) de Dr. Szentpéteriné — 20.—
- * Aritmetică pt. cl. I. șc. de ucenici de Cr. Epure — 30.—
- * Geografia județului Alba de Jos în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — 15.—
- * Geografia jud. Cojocna în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — 15.—
- * „Iuliu Caesar de bello Gallico” manual pt. cl. V-VI. de Traian Popa prof. de liceu — 35.—
- * „Lecții de limba română” de prof. Murășan — 25.—

— Cu formarea guvernului letonian a fost însărcinat deputatul Chelnius.

— Săptămâna viitoare va pleca la Sofia dl. Bilciurecu numit ministru plenipotențiar în Bulgaria.

— După instalarea dlui Bilciurescu ca ministru la Sofia va sosi la București, noul ministru plenipotențiar al Bulgariei dl. Mincof.

— Este probabile demisia d-rei Ventura dela Comedia franceză.

— La Sighet a apărut revista literară „Zări Seniae” sub conducerea dlui profesor I. Modreanu.

— După 19 Decembrie, ziua când Parlamentul ia vicanță, dl. general Mărdărescu va pleca în inspecție în Ardeal.

— În zilele de 20 și 21 Decembrie va avea loc alegerea de senator la Galați.

— Luni 22 Decembrie d. prof. universitar Ion Paul va ține la Târgu-Mureș o conferință: Gh. Șincai.

— Dela 1 Februarie moneda hârtie de unu și doi lei va fi înlocuită prin monedă metalică.

— Elevii școlii normale din Sighet țin prin diferite centre din județ, șezători culturale cu caracter național și religios.

— Dl. General Petalla a prezidat o șezătoare a Soc. „Zorile” ținută în ziua de 14 Decembrie la liceul Lazăr din București.

— Dl. medic veterinar Ioan Drăgoi a fost numit de ministerul instrucției publice profesor titular la catedra de „istologie și embriologie” dela facultatea de medicină din Cluj.

— Actualul guvern german a demisionat.

— În ziua de 31 Ianuarie va avea loc și la Cluj examenul pentru obținerea dreptului de cântăritor public.

— Partidul Național va ține în 20 Ianuarie o mare întrunire publică la Iași.

— În ziua de 14 Decembrie a avut loc la Brașov congresul partidului maghiar.

Diferite:

- „Inima mea” (cântece populare) — 15.—
- „Imnuri Românești” (cântece naționale) 10.—
- * „Ecouri” de Traian Dumbrava — 5.—
- „Umoristice” (Glume) de Costi — 15.—
- „Versuri din Răsboi” (poezii populare) 10.—
- * „Iubirea” (notă muzicală) pentru Pian și voce — 15.—
- * „Imnul Studențesc Creștin” pentru Pian și voce — 15.—
- „Căldindare” cârți cu țârgurile — 10—40 Lei
- „Dicționar” român-maghiar — 5.—
- „Carte de visuri” — 20.—
- Observări critice dela adunările învățătoarești de I. Pavelea — 5.—
- * Istorie și Fantazie nouă evoluții în istoria românilor de I. Pavelea — 20.—
- * „La izvoarele vieții” de M. Velea — 10.—
- * „Pentru Macedonia” imperativul nostru național de M. Dragnea — 10.—
- Scrisori de iubire de după mai mulți autori — 10.—
- * „Aventurile fantastice” ale lui Wilyams Gotthard roman — 10.—
- * „Nenorociri” (roman) de A. Șerbănescu-Buzău — 8.—
- „Trepeticul” (expl. semnelor) — 3.—
- Numirea nouă și veche a străzilor orașului Cluj — 6.—
- Vezi ce face beutura dracului — 8.—

Cărți preoțești:

- Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Genț — 25.—
- Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Genț ediție de lux — 100.—
- * „Predici la Morț” de prof. I. Marga 45.—
- * „Predici pentru postul mare” (ciclu dublu) de protopop I. Marga — 20.—
- * „Păstorul sufletească” (I-VI. vol.) — 120.—
- Icoane sfinte diferite mărimi 45—200.—

Medicale.

- * „Cartea Moașelor” de Dr. Grigoriu pentru toate femeile cu 140 ilustrațiuni feminine — 150.—

Cele cu semnul (*) sunt nou apărute.